

รายงานของคณะอนุกรรมการที่ปรึกษาอิสระด้านการ
ป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น

คณะอนุกรรมการที่ปรึกษาอิสระฯ

- ตั้งขึ้นตามคำสั่งของคณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น เมื่อวันที่ 9 มีนาคม 2561
- อนุกรรมการมี 15 คน ซึ่งคัดเลือกจากในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยมีผู้อำนวยการสำนักอนามัยการเจริญพันธุ์เป็นเลขานุการ และผู้อำนวยการสำนัก 2 สสส. เป็นผู้ช่วยเลขานุการ
- หน้าที่หลักคือทำให้คำปรึกษาแก่คณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น และประสานสนับสนุนการดำเนินงานในระดับภูมิภาคและระดับจังหวัด

สรุปการดำเนินงานที่ผ่านมา

- รัฐบาลให้ความสนใจ ประกาศให้เป็นวาระแห่งชาติมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553
- การมีกฎหมาย พ.ร.บ. ป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. 2559 มีส่วนเป็นอย่างมากในการสร้างความตื่นตัวและมีความสนใจจากภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เกิดยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการในระดับชาติ การแต่งตั้ง คณะอนุกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นระดับจังหวัด ช่วยให้มีการแปลงยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการในระดับจังหวัด
- ด้วยการขับเคลื่อนงานของภาคส่วนต่างๆ และการสนับสนุนจาก สสส. รวมทั้ง การจัดสัมมนาในระดับชาติมาแล้ว 3 ครั้ง ช่วยให้จังหวัดต่างๆ มีความเข้าใจงานดี
- ผลการดำเนินงานที่ผ่านมาช่วยให้อัตราการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นลดลงอย่างรวดเร็ว ในทุกจังหวัด
- อย่างไรก็ตาม ยังมีปัญหาในระดับปฏิบัติในแทบทุกจังหวัดเช่นกัน ซึ่งสามารถ สนับสนุนให้การดำเนินงานได้ผลดียิ่งขึ้น

ปัญหาและอุปสรรค

1. ปัญหาของการพัฒนาศักยภาพของการสอนเพศศึกษาในระบบการศึกษา
2. ปัญหาการดำเนินการให้วัยรุ่นตั้งครรภ์ได้รับการศึกษาต่อในระบบโรงเรียน
3. ปัญหาการปรับบทบาทของภาคสาธารณสุขในส่งต่อวัยรุ่นตั้งครรภ์สู่ระบบการศึกษาและการสวัสดิการสังคม
4. ปัญหาการเพิ่มประสิทธิภาพของบริการสาธารณสุขแก่วัยรุ่น (การป้องกันการตั้งครรภ์ซ้ำ (ให้เป็นศูนย์ หรือต่ำกว่าร้อยละ 5)
5. ปัญหาการจัดหาบริการยุติการตั้งครรภ์ที่เหมาะสม ทันต่อสถานการณ์
6. ปัญหาการประสานงานในระดับจังหวัด อำเภอ และชุมชน และการขับเคลื่อนงานในระดับชุมชนและท้องถิ่น
7. ปัญหาการกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จในด้านต่างๆ เช่น อัตราวัยรุ่นที่ตั้งครรภ์อัตราวัยรุ่นตั้งครรภ์ที่ได้รับการศึกษาต่อเนื่อง การติดตามวัยรุ่นตั้งครรภ์เป็นรายบุคคล (case management)

งานที่ยังต้องเร่งรัดและเน้นหนักในขณะนี้ (1)

1. ปัจจุบัน กระทรวงศึกษาธิการ ร่วมกับ สสส. และองค์กร Path to Health จัดทำ E-training เป็นเครื่องมือในการพัฒนาศักยภาพของครู แต่กิจกรรมการสอนนักเรียนด้านเพศวิถีศึกษายังไม่ก้าวหน้าเท่าที่ควร ต้องเน้นการศึกษาในชั้นเรียน และการใช้ E-learning โดยเร็ว
2. จุดอ่อนที่สำคัญของภาคการศึกษาคือความล้มเหลวในการทำให้เด็กวัยรุ่นที่ตั้งครรภ์ได้เรียนต่อในโรงเรียนเดิม โดยไม่ต้องออกจากการเรียน ปัจจุบัน วัยรุ่นที่ตั้งครรภ์ต้องออกจากการเรียนไปเป็นจำนวนมาก ในขณะที่ภาคศึกษานอกโรงเรียน (กศน.) มีจำนวนวัยรุ่นสมัครเรียนเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน ทั้งๆ ที่ กศน. ควรเป็นทางเลือกสุดท้าย
3. บทบาทขององค์กรท้องถิ่นยังไม่เข้มแข็งเท่าที่ควร จึงต้องเร่งรัดการออกกฎหมายกระทรวงมหาดไทย (ตามมาตรา 10 ของ พ.ร.บ. ท้องถิ่นฯ) โดยเร็ว เพื่อเป็นเครื่องมือสำหรับองค์กรท้องถิ่นในการดำเนินงาน

งานที่ยังต้องเร่งรัดและเน้นหนักในขณะนี้ (2)

4. ภาคสาธารณสุขส่วนใหญ่มักมีความเข้มแข็งดี แต่ยังมีจุดอ่อนคือ
 - การเน้นงานฝึหายาคุ่มกำเนิดเพื่อลดการตั้งครรภ์ซ้ำในวัยรุ่น
 - การส่งต่อวัยรุ่นให้กลับเข้าสู่โรงเรียน และรับสวัสดิการสังคม
 - การทำให้เกิดการประสานงานจากภาคส่วนอื่นๆ (ในฐานะเลขานุการ คณะอนุกรรมการระดับป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น จังหวัด)
5. กลไกการส่งต่อและการให้ความช่วยเหลือด้านสวัสดิการสังคมในระดับพื้นที่ยังไม่เข้มแข็ง ทำให้แม่วัยรุ่นต้องรับความลำบากทั้งในการหางานทำ การดูแลลูก และการเข้ารับการศึกษาอย่างต่อเนื่อง
6. การพัฒนางานด้านฐานข้อมูลและการจัดการความรู้ ยังขาดความเข้มแข็งในแทบทุกจังหวัด